

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СТРУЧНИ ЛИСТ ЗА СВЕ ПОЛИЦИЈСКЕ РАДЊЕ

МИКРОСКОПИЧАР У ПОЛИЦИЈСКОЈ СЛУЖБИ

(Наставак)

Није тако поуздана ствар, кад се утврђује идентичност косе, јер се свуда дешавају случајеви, а шта све може да учини случај зна свак, а најбоље криминалиста! Једном је убијена нека стара жена, која се занимала примањем ствари у залогу и продајом истих. У руци леша нађене су три длаке, које је та жена у очајничкој одбрани ишчупала са свог противника. Осумњичени је рођен син убијене и те три длаке што су нађене код леша и примерци косе ухапшеног сина предати микроскопичарима. Ови — случајно обојица научне величине с именима европског гласа — узеше и ревносно проучише ствар са свом научњачком збиљом. Те три длаке, што су нађене у руци леша, биле су 6—7 см. дуге, изгледале су затворено-смеђе, биле су ишчупане (коренје се одржало) и по свој прилици припадале су човеку између двадесет и четрдесет година. Под микроскопом изгледале су две длаке смеђе, али трећа беше, што је могло пасти у очи и стручњаку и лајку — смеђа и црна. Одмах иза корена била је смеђа, за тим после 1½ см. црна, за тим опет смеђа и после 1½ см. на крају опет црна — што се по мишљењу истих микроскопичара може сматрати као нешто необично и ретко. За тим је одсечено косе осумњиченога на више места на глави (до самог корена); осумњиченом је било 29 година, коса је била 6—7 см. дуга, затворено смеђа и, микроскопски измерена, отприлике исте дебљине као и прве три длаке. За тим су длаке избројане и једна за другом под микроскопом посматране. Отприлике две трећине длаке биле су смеђе, а једна трећина као и она трећа, дакле смеђа и црна. Па ипак, и ако су тако искусни микроскопичари нашли да се длаке у свему слажу, син није био убица своје мајке, а кад је доцније нађен прави убица старе жене, обистинио се тај чудни случај, да је и он имао тако пругасте длаке и да се његова коса потпуно слагала с косом сина убијене жене. Као што смо већ рекли, овај случај доказује, да чак подударане сасвим ретких знакова још никако не доказује идентичност дотичне косе.

Др. Гудер наглашава, да при доказивању идентичности и т. д. не треба заборавити ни случајно употребљена средства за фарбање косе; ради скидања таког чега послужимо се, како кад, према средству, разређеном соном киселином, сумпорном киселином или хлорном водом.

Код других медицинских случајева

Осем ових истраживања, која често искачу на дневни ред, иследник ће још у многобројним сличним случајевима наредити микроскопско истраживање, које би се могло придружити каквој обдукцији или каквом судском лекарском прегледу. Треба ли н. пр. да се констатује, да ли се извесна личност налазила у извесној прашињавој, задимљеној или иначе нечим испуњеној атмосфери, или пак у некој течности, која се није састојала из сасвим чисте воде, то ће микроскопски преглед садржине ваздушних путева (доста пута и косе) готово увек моћи дати поуздана обавештења (код живог пљувачка, а код мртваца садржина ваздушних путева). Исто тако у већини прилика микроскопско испитивање садржине желудца више ће нам вајдити него хемијски преглед, кад је н. пр. потребно да се констатују јела, која је дотични појео, или кад се сумња да је неко отрован, органским биљним отровима, који се извесног разлога хемијски не могу испитати.

Ја сам тврдо убеђен, да би се велики део тровања открио, кад би се садржина желудца личности, која је умрла „загонетном“ смрћу или извршила над собом „самоубиство“, подвргла микроскопском испитивању. Кад промислимо, колика количина отровних биљака слободно расте свуда, морамо доћи до уве-

рења, да се отровне биљке много чешће употребљавају за зло-чиначке циљеве, но што ми то службено сазнајемо.

Стари ботаничар Диоскоридес Аназорбос завршава своју ботанику, у којој има неколико стотина врста биљака, овим речма: „У пољима и шумама, поред зидова и плотова расту још многе друге биљке — али нико им не зна име, а ни ја их не познајем“. То исто може се рећи после готово две хиљаде година испитивања и за многе биљне отрове.

Узмимо прву страну најбољу токсикологију, или какав страни уџбеник о домаћим отровним биљкама, или какву судску хемију, па ћемо наћи тушта и тма биљака отровница, које могу да човека отрују и које се могу у желудцу констатовати једино микроскопом од стране ботаничара.

Микроскопско испитивање неће бити много тешко, ако је биљка дата као целина, н. пр. као примеса уз неко поврће или као само јело (отровне гљиве), онда је њене комадиће по правилу лако наћи у желудцу, превима, у блувотини и т. д. Али ако је дават одвар, ипак ће бити још могућно, да је у желудац ушао, и поред свега цеђења, какав повећи саставни део биљке. Већина отровних биљака имају тако карактеристичан изглед, да ће бити довољан један мали део, један врх листа, једно парче коре, па да је микроскопичар и ботаничар познаду.

Код фалсификовања писмена.

Кад посумњамо да је неко писмено фалсификовано, ми ћемо га пре сваког другог рада подврћи микроскопском прегледу, пошто овај на предмету баш ништа не квари, а у сваком случају води к циљу. Манипулације, које се врше на хартији, стругања, прања, грижења и т. д. када се не даду голим оком видети, истичу се веома јасно под микроскопом. Исто тако могу се готово несумњиво открити разлике у хартији, кад се н. пр. у неко писмено утури фалсификовани лист, који под голим оком потпуно личи на осталу хартију; фалсификоване марке, фалсификовани водени знак, фалсификоване мрље, жутило и т. д. познају се одмах и готово увек под микроскопом; мастило правог писмена биће за голо око потпуно слично мастилу фалсификованог писмена, а под микроскопом ће разлике бити тако јасне, да ће се видети и голим оком, кад их већ једном запазимо. Шта више моћи ће се извести закључак о природи употребљеног пера, да ли је перо било оштро и да ли је дубоко усецало у хартију или је неко тубасто перо лако преко хартије проклизило. Напис челичног пера и напис гушчијег пера да се распознају, чим се писмена унеколико увећају, а исто тако могу се распознавати потези тврде и меке оловке и т. д.

Преглед материја и т. д.

Овај преглед може бити од значаја, кад се тиче идентификовања сукна, платна, конца, хартије. Само се по себи разуме, да се у таквим случајевима мора најпре прибавити мишљење и савет дотичног трговца или фабриканта, кад је н. пр. потребно да се зна, да ли је неки комад платна из ове или оне ткачнице, да ли је нека хартија снабдевена фабричким знаком произведена у извесној фабрици и т. д. и кад се тиче неке обичне крађе и т. д. Је ли пак ствар од веће важности, онда се нећемо задовољити мишљењем фабричара и трговца, већ ћемо питати научног микроскопичара, који ће из броја конаца, који долазе на један квадратни сантиметар, из њихове јачине, из тога како је конац упрен казати финоћу штофа, за тим ће код појединих конаца испитати њихов састав из памука, лана, вуне, свиле и т. д. и напослетку, узевши у обзир друге споредне моменте, рећи нам, да ли је нађена крпа од тога и тога комада одећа, да ли је дотична врећа узета из извесног туцета врећа, да ли је конац, којим је прошивен неки corpus delicti, исти онај, којим су сашивене хаљине дотичног осумњиченога, да ли је хартија,

из које је начињен запушач за пушку, од исте хартије, која је нађена у кући окривљенога убице и т. д. Нека се је фабричар по сто пута преварио и изјавио да је неко парче произвео он, за то, што је учинилац умео вешто да имитије, микроскопичарево стакло не да се преварити.!

(Наставиће се).

РАСПИСИ

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

ПМ 2458

1. фебруара 1898 год.
у Београду.

Свима окр. начелствима и управи вароши Београда

Из месечних извешћа, која добијам од окружних начелства и Управе града Београда увидео сам, да има грађанских предмета који од подуже година стоје на извршењу код појединих полицијских власти, и да се само из месеца у месец преводје, без да се што по њима ради.

Међу овим предметима, има доста *кривичних* предмета, по којима је кривични део осуде већ давно извршен, и само се за делом по грађанској части за извршењем чека; па само с тога, што се по овоме грађанском делу извршити имају, увршени су у чисто грађанске предмете и извршења, и тако су постали равни са предметима чисто грађанске природе, којима је већином основ осуде, зајам или који други основ, из чисто грађанских односа проистичући. —

Овакав рад полицијских власти, да и ове предмете чисто кривичне природе, само с тога сматрају за грађанске, и њих у ту категорију — грађанских извршења — увршћују, што се наплате по грађанском делу пресуде извршити имају, неуместан је, неоправдан, и сасвим је противан духу и цели кривичних осуда.

Кривичне осуде у *целом пространству* имају се одмах извршити. Само свестраним брзим извршењем кривичних осуда, постигнута је цел осуде над кривцем изречене. Извршење кривичног дела пресуде — саме казне — над кривцем и без грађанског дела, то је извршење осуде тек у пола. Тим једним делом извршења — само по кривичној части, дато је задовољење правди и друштву и кривац само морално почиње да осећа казну кривичног дела, које је учинио; али фактички још ништа није дато *повређеноме* или *оштећеноме*, чиме се његово повређено и оштећено право надокнађава.

Повређени или оштећени, у потпуној мери надокнађава се тек онда, кад му се фактички надокнади штета, коју му је кривац својим злим делом проузруковао и учинио.

Овакав пак рад, кад се кривичне осуде и по грађанској части не извршују одмах, и за време док још кривац издржава казну робије или затвора, но се тек онда приступи извршењу грађанског дела, пошто се кривац врати са робије или затвора кад их издржи или буде помилован, често изазива и може да послужи за повод нових кривичних заплета између осуђенога и повређенога или иначе отежава брже извршење и наплату, услед разних сплетки и интригирања од самога кривца.

И за грађанске предмете, који чисто из грађанских односа потичу, веома је незгодно, неоправдано, а у исто доба по друштвене односе и интересе веома штетно, кад дуже времена на *извршењу* стоје. За *кривичне предмете*, који дуго за грађанским делом извршења чекају, може се сасвим поуздано рећи, да су двојном штетнији.

Код чисто грађанских предмета, који за извршењем чекају, већином је пре осуде предходно између тужиоца и туженога, неки споразум, неки уговор, и тужилац је према томе за неко извесно време, већ учинио распоред за одсуствовање неког извесног дела својине из свога фактичког притјажања. — Код кривичних дела није тако. Ту нема никаквог предходног сазнања повређенога или оштећенога нити каква распореда. Ту је оштећени изненадно, противу воље и без икакве кривице од једанпут лишен извесног свога дела имовине, или привреде за себе или фамилију (код убиства или повреде) а тиме изложен, штети, за коју није мислио ни он ни његова фамилија. И према томе, како га је брзо снашла штета, и како је

брзо лишен имовине, тако исто брзо мора бити надокнађен у својим правима, мора бити обезбеђен.

Колико је ово нужно због оштећеног или повређеног, да он буде одмах надокнађен у своје праву; толико је ово нужно двојном с погледом на самога кривца. Кривац по изреченој пресуди, треба одма да осети и сву тежину осуде у свима њеним правцима како односно казне, тако и односно накнаде, коју има да да. Таким брзим радом при извршењима кривичних пресуда кривац фактички осећаће јачу осуду, и други ће се уздржати од злих дела.

Сваки противан рад, којим се *одуговлачи извршење* кривичних пресуда, доноси то, да се губи онај ефект и дејство, које пресуда треба да изазове у народу, и сузбијање злих прохтева и намера поједних криваца.

Саопштавајући предње назоре Начелству Управи а с погледом на § 10. и 27. Зак. о устројству централне Управе, препоручујем, да у интересу *јаче безбедности личне и имовне*, живо настане и подчињеним среским и општинским властима нареди, да се све осуде кривичне, по којима пресуде по грађанској части извршене нису, *одмах и у најкраћем времену* над кривцима изврше; и да у будуће, сматрајући ово као хитно, одмах, чим се казна над кривцем изврши, приступа брзо и извршењу по грађанској части.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

ПМ 23664

25. фебруара 1901 год.
у Београду

Начелству округа

Према писму Министарства иностраних дела од 27 новембра т. год. Бр. 14.130, по предметима доставе решења и других предмета појединцима, неке се полицијске власти не држе строго прописа, по којима се предаја има вршити и да врло често шаљу реценсе о предаји без надлежне овере.

Како се овим ствара само узалудан посао и предмети, чија је достава врло хитна, често се тиме узалудно а често и на штету странака одуговлаче, то се препоручује начелству: да изда наредбу подручним му властима, да они чиновници којима се поверава извршење тих послова у будуће обрате већу пажњу на тачност извршивања прописне форме и не даду прилике, да се услед тога предмети не враћају и штетно одуговлаче.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

ПМ 4404

28 фебруара 1901 год.
у Београду

Начелству округа

На основу писма Господина Министра просвете и црквених послова од 20 фебруара 1901 године ПБр. 1625, а према чл. 3 закона о штампима и чл. 71 правила о унутрашњем уређењу и реду у Народној Библиотеци, која су објављена у Бр. 36 „Српских Новина“ од 14 фебруара 1901 године, треба полицијске власти да позову све штампаре, и приватне и државне, да им од 1 марта о. г. предају за Народну Библиотеку приписани број примерака од сваке штампане ствари, која се буде печатала у њиховим штампаријама.

С тога препоручујемо томе начелству, да се од 1 марта ове године управља у смислу одредаба закона о штампима и правила о Библиотеци, а то је: да месне полицијске власти сваке недеље шаљу штампане примерке Народној Библиотеци.

Новац добивени од казне штампара предавање месне полицијске власти Народној Библиотеци сваких шест месеци.

МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

ПМ 4062

6 марта 1901 год.
у Београду

Начелству округа

Према писму Господина Министра финансија од 21 фебруара тек. године Пр.Бр. 5571, а по одредбама чл. 42 и 43.

закона о непосредном порезу, дужне су све полицијске власти, да пријаве надзорној пореској власти сваку промену и покрет капитала у коме оне суделују, како би се дотични поверилац — сопственик исправе — који односну пријаву подноси полицијској власти у циљу потврђења и т. д. могао на време задужити припадајућом сумом пореза.

Поједине полицијске власти не практикују, да, у смислу горњег законског прописа учине пореској власти пријаву, нити јој шаљу препис исправе (менице, уговора, облигације и т. д.) одмах чим исправа буде поднесена у горњем циљу, те, пропуштајући ову дужност доприносе, да се знатан број пореских обвезника не задужују порезом благовремено.

Због тога се, не само одуговлачи наплата пореза, него, услед тога поступка, наноси се и штета интересима државне касе, јер није искључена могућност, да се потврђена или интабулирана примања наплате од стране поверилаца пре но што пореска власт и прими извештај других власти о остварењу односних зајмова. Сем тога, ствара се и поље за разне изговоре пореских обвезника односно времена до кога је исправа била у важности, те пореска власт нема тада ни могућности, да констатује време кад је обвеза по исправи заиста угашена, него се у таквим случајевима, мора да ослања на изговоре интересованих лица и ако су такви изговори врло често и неистинити.

Саопштавајући ово томе начелству, препоручујем му, да одмах ову наредбу саопшти свима подручним му полицијским властима, те да ове у будуће врше своју дужност по одредбама чл. 42 и 43 закона о непосредном порезу, а у смислу ове наредбе.

ОПШТИНСКИ ПОСЛОВИ

Од једног општинског писара добио смо једно овакво питање:

Чланови 35 и 40 закона о окружним, среским и општинским буџетима, опредељују надлежност одобравања општинских приреза према величини њихових стопа. Тако, први одељак чл. 35 гласи: „Ако се у општинском буџету предвиђа и прирез за покриве буџетских издатака па тај прирез прелази, у сеоским општинама 10%, а у варошким 15%, онда је за њ потребно најпре одобрење општинског збора, па затим одобрење од чл. 40 овог закона. За прирез пак, до ових стопа надлежан је суд са општинским одбором“.

По члану 40 опет купљење приреза за покриве буџетских издатака, у варошким општинама 48% а у сеоским општинама и варошницама до 58% одобрава Господин Министар финансија. — Али, кад једна сеоска општина разрезује само до 10% а варошка до 15% приреза на своје грађане за покриве какве општинске потребе или буџетских издатака, да ли је и за купљење тога приреза потребно још чије одобрење поред одобрења општинског суда и одбора, или не?, јер, по последњој реченици првог одељка поменутог члана 35 изгледа, да сем одобрења суда и одбора, није за то потребно ни чије више одобрење.

На ово питање ми му одговарамо:

1, По првом одељку члана 16 закона о: окружним среским и општинским буџетима, никакав прирез (без обзира на величину његове стопе) не сме се ни распоређивати ни купити, докле га на одобрѣ надлежна државна власт. Према томе, не може се распоредити ни купити прирез до 10% у сеоској нити до 15% у варошкој општини, докле то, поред одобрења суда и одбора, не би одбрила и надлежна државна власт.

2, Како по члану 36 реченог закона, буџете општинске одобрава Г. Министар финансија, то је он надлежан и за одобрење свију приреза општинских, који су у буџет унесени, до стопа означених у чл. 40 поменутог закона; и,

3, По члану 41 закона о окружним, среским и општинским буџетима, ван буџетског или ванредног приреза не може бити ни у општинама варошким ни у сеоским нити по варошницама, а, по другом одељку члана 16 истог закона, сви прирези, које ма под којим именом и ма по ком закону плаћају: округ, срез и општина, морају се унети у: окружни буџет за округ, у срески за срез, а у општински буџет за општину.

Али, ако би се у току године показало, да је који буџетом одобрени кредит недовољан; па би било потребно да се он увећа, или, ако у буџету за дотичну годину није никако предвиђен

кредит за неку *неодложну* потребу, општински суд према члану 10 поменутог закона, може, преко своје надзорне власти, поднети Господину Министру финансија предлог, у коме ће се означити: каква је потреба и колика је стопа приреза довољна за подмирење те потребе, ако се иста мора прирезом подмирити; а ако зато има других извора, онда: колика је сума довољна за њено подмирење и који је извор за покриве таквога расхода. Уз тај предлог, општински суд треба да поднесе и одлуку општинског одбора, и, док Господин Министар финансија не донесе своју одлуку по томе предлогу, издатак се не сме учинити, нити се прирез сме распоређивати и купити.

Овом приликом напомињемо: да би веома добро и корисно било, кад би сви општински писари и остали општински званичници и часници, добро прочитали и проштудирали цео закон о: окружним, среским и општинским буџетима, те да се на тај начин са тим законом добро упознаду, те тако да сачувају себе од могућих погрешака, у које би могли упасти са незнања закона и себе изложити опасности да одговарају за злоупотребе у дужности, јер је §-ом 3-ћим казненог закона прописано опште правило: *да незнање закона никога не оправдава*.

* * *

Један општински писар управио је на нас једно овакво питање:

Управа Фондова позајмила је извесној општини, на лично јемство њених грађана једну суму новаца, и, општина је тај новац употребила на изхрану сиротиње, у коме га је циљу и позајмила пошто је у дотичној години било у општини неродице, те је због тога већина њених житеља остала без хране.

Управа сада тражи наплату тога дуга, и за рачун истога узета је у попис општинска имаовина.

Општински суд опет, да би сачувао општинску имаовину од продаје, тражи наплату од својих грађана, којима је позајмљени новац у своје време и раздат.

Овај писар пита нас сада:

Треба ли се овде при наплати овога дуга од појединих грађана придржавати § 471 грађанског судског поступка, или не, и, како се сматра Управа Фондова: да ли као и сваки други приватни поверилац, или не?

На ова питања одговарамо му:

1, да је Управа Фондова, по закону о њеном уређењу, државно надлештво, и свако задужење које се код ње учини, сматра се, као задужење учињено код јавних каса; и

2, шести одељак тачке 4 § 471 законика о поступку судском у грађанским парницама, штити земљополцу за наплату оваквих дугова само два дана *ораће земље и кућу с плацем*: и према томе, толико му се имања мора изузети од пописа и оставити за уживање. У толико се дакле у конкретном случају има и применити тај законски пропис.

ОДГОВОРИ НА ПИТАЊА

На молбу неких општинских писара, да им дамо потребна упутства за издавање уверења о сиротном стању, оним лицима, које хоће да се користе тачком 8. члана 2 закона о таксама, — одговарамо им:

Да је Господин Министар финансија, под 18 априлом 1898 године Пр.Бр. 10.449 прописао потребна упутства о томе и наредио следеће:

1, Да уверења о сиротном стању (због не плаћања такса по зак. о таксама) издају само оне власти општинске код којих се још налазе распореди порески за наплату пореза, иначе, пореска одељења, за лица из оних општина, из којих је наплата порезе прешла на иста одељења. — Само за наше поданике који живе стално на страни, издаваће ова уверења наша пошланица и конзулати, и ако се код њих не налазе никакви порески распореди;

2, Како се по закону о таксама 2-ом ставу, члана 2. тач. 8. за сиромаша сматра саме оно лице, које не плаћа више од 5 дин. непосредне порезе без приреза и личног пореза, то да у будуће општински судови или пореска одељења у самом уверењу означавају: колики непосредан порез, без приреза и личног пореза, плаћа лице коме се уверење издаје, и под којим бројем или бројевима у распореду тим порезом задужењено; а, да и у овоме не би било какве преваре, општински судови и

пореска одељења, служиће се при издавању ових уверења и списковима странаца, које морају имати по тач. 7. расписа Господина Министра финансија од 14 марта 1897 год. Пр.Бр. 6558.

3, Ова уверења, по првом ставу тачке 8, чл. 2 зак. о таксима имају вредности само за годину дана; за то ће општински судови и пореска одељења у сваком оваквом уверењу стављати и од када оно вреди, рачунајући рок од дана кога је издато.

4, При издавању оваквих уверења неке од задругара, власти, које издају уверења узимаће количину непосредне порезе, старешине задруге, односно оца, — као меродавну; и

5, Да власти не примају уверења као доказ о сиромаштини, ако нису по овим упућствима издата.

ОНИ КОЈИ СЕ НЕ СМЕЈУ ВИДЕТИ

— ПУТНИЧКА УСПОМЕНА —

Путовао сам на саоницама, да бих стигао у Иркутск и дошао до жељезничке пруге и пароброда. Рачунали смо, да ћемо стићи у варош уочи Божића на само Бадње Вече и мислили смо, да се тамо једну недељу задржимо. Али су путови били завејани а снег је засењавао, да смо тек око седам часова, неколико километара пред Иркутск стигли и испрегли коње пред једном колибом маленога села, чија се имена више не сећам.

Као и сва сибирска села, и ово се састајало из једне дуге улице, која је била део друма, који је водио за Европу. Напи коњи застадоше сами када угледаше зраку светлости, која је друм пресекала. Ноћ је била црна и да светлост није падала на пут, ми бисмо ту крчму и прошли. Али мој кочијаш, који је зраку први приметио скочи на земљу и куцну на врата.

— Хеј! Има ли кога? — запита сељак честита изгледа који нам се у црвеној кошуљи са лампом у руци јави.

— Кога тражиш? — запита старац. — Моја је кућа вазда отворена за Божићна госта а штала за коње.

— Имам једног путника.

— И он ми је добро дошао!

При тим речима остави сељак лампу у страну, изиде из собе, приближи се санкама и позва ме врло учтивим тоном да сиђем.

Одмах сам приметио, да нам је домаћин имућнији сељак, а поглед у колибу појача ме у том мишљењу; колиба је била саграђена као и све у Сибиру са дугим ходником у средини и подељена у две собе; десно је била одаја за свечанике, са најбољим намештајем и сликама које су о зиду висиле, а лево је била кујна у коју смо сад ступили.

Чим нас спазеше, подиже се домаћица са двома кћерима да нас поздрави, а деда се диже са огњишта одакле је посматрао обртање печенице.

Сећам се, да је то био врло стар човек; он се гласно смејао, када нам је руку пружио, као човек, који није би при чистој свести.

— Дремја, — рече домаћин старијој својој кћери, — уступи твоје место нашем госту, да би се мало откравио.

Млада девојче прихвати радо моју бунду; она је носила црвени сарафан, знак да је за удају, а дуга коса која јој је била спуштена у витуцу низ плећа показивала је, да још није била верена.

— Желео бих ти човека по твоје срцу, — рекох јој ја и седох на једну дрвену столицу, коју беху наместили поред ватре. Она порумене и остави собу.

Деда се беше спустио тик уз мојих ногу. Очи му гутаху печену живину, а од времена на време погледао би у мене и насмејао би се.

Изгледаше ми озбиљан као да је наш домаћин очекивао госте да с њима подели вечеру; на столу је било разних послатица, које какав сибирски сељак тек један пут у години спрема. Сира меса, чорбе, печења па чак и кваса*).

Вечера је служена у соби за свечанике, коју у нашу част отворише.

При столу нас је било неких десет особа, — кочијаш и ја седели смо на челу стола као гости.

Када сам ушао у ту велику собу приметио сам поред прозора мали сточић на коме је била запаљена лампа, а на њему

лонац кваса и хлеба. Кад год би какво ново јело дошло на сто, подигла би се најстарија кћи и најбоље парче остављала на мало сточе.

Радознало запитах ја домаћина:

— Изгледа ми, да ти је један гост, који ти је најмилији одоцнио на вечеру? Или имаш каквог сродника у кући који лежи болестан?

Сви ћутаху и погледи осталих управисе се на домаћина, а и ја се сам збуних. Ипак одговори ми он озбиљним гласом:

— Тај хлеб, светлост и то пиће оставља се сваког дана у нашој кући на оном месту за... оне, који се не смеју видети.

После овог објашњење настависмо опет пити и певасмо разне народне песме.

Управо, ја нисам добро ни разумео одговор сељаков, па с тога се користих једним тренутком, када у весељу и пићу заборавише за тренут на мене, и запитах своју сусетку:

— Ко су ти људи, који се не смеју видети?

— Бродојаци, — одговори младо девојче и мету прст на уснице, — бегунци с робије!

На то збиља нисам ни помислио; село у коме смо били, било је прво на друму за Европу када се из Њерчинска долази, где се налазе многи рудници, на којима робијаше раде. Пошто је тамошњи казненни завод један од најлошијих по својим уређењу, те из њега врло често бегаху робијаше. Обично их има највише у пролеће, па ипак неки се крећу у сред зиме. Онда они и не мисле да се Европе што пре докопају, јер је на сто миља удаљена, већ траже уточишта и хране код сељака и бивших осуђеника у околини; уосталом ти бегунци у унутрашњем Сибиру све до Урала живе само од милостиње, јер и кад би имали новаца нису с њиме увек сигурни.

Они се обично крећу ноћу, појединачно у разним правцима, и рачунају, да ће путем вазда наићи на осветљен прозор, који треба само да гурну, па да прихвате хлеб и чашу кваса, која их чека. Свет их помаже, јер је „Божја воља, када им се врата отворише за бегство“, али их не смеју видети, да не би дошли у искушење, да их одаду гониоцима...

Докле је млада девојка тихим гласом описивала ми појединости, чу се споља поред прозора мала шкрипа; прозор се отвори и ми сви занемисмо и погледасмо на ону страну. У исти мах чу се глас, који је с поља из снега долазио:

— Помози Бог!

— Бог ти помогао! — одговори домаћин.

Па се онда подиже с места и не остављајући га рече:

— Ми те чекамо; вечера је готова!

На пољу се чуо шум и шкрипа снега, га за тим се прозор отвори још више и једна рука се пружи пипајући да дохвати хлеб — па се онда изгуби и несташе је.

Ми се бесмо такође дигли следејући примеру домаћиново. Сви ћутасмо. Деда се смејао још једнако... И по други пут појави се рука и дохвати флашу.

— Узми је! — рече домаћин и не обрнувши главе. — Бадње је вече. Хоћеш ли још што?

— Молите се за ме! — чу се глас.

За тим осетисмо клокотање, он је пио, и онда нов шум и шкрипу корака, који се по снегу удаљавашу. —

* * *

Приповедач беше заћутао и гледаше преда се. Поглед му изгледаше да лута да пробије копрену ноћи не би ли опет видео удаљену лампу у оној сибирској ноћи на друму да светли за „Оне, који се не смеју видети...“

Смедерево.

превео Ј. Б. М.

КО ЈЕ УБИЦА?

КРИМИНАЛНА ПРИЧА

А. Белса

— Пре тога га нисте видели?

— Никад, господине.

— Госпођица је Моклер, о којој говорите, закупница овога стана, она млада особа, која тамо лежи опружена?

— Да, господине.

*) Једна врста руске ракије.

Он је њу опазио још кад је ушао у стан, али је мислио, да је жена или каква рођака или пак љубазница несрећникова. С обзиром на њено очајање говорио је био полако. Али ако је убијени јуче први пут ступио у ову кућу, онда она није стајала ни у каквом ближем односу према њему, те се према томе није могло тако лако наћи ни објашњење за њен бол и њену утученост. Он се, дакле, обрати Верти Моклер; а како је изгледало да га она не види, дотаче се њезиних рамена. Она се претрави, окрете главу и погледа га укочено.

— Принуђен сам, госпођице, — рече комесар нежно, — да вам ставим неколико питања, и молим вас, да ми одговорите. Ја сам полицијски комесар.

— Ах! оге се њеним устима. Изгледало је, као да је тај назив будио у њој успомене или оживљавао њену моћ мишљења, јер се она брзо подигла и чекала.

— Мени су потребна нека обавештења, — настави комесар, — о злочину, који је извршен у овој соби, можда пред вашим очима. Како се зове особа, што лежи тамо испружена?

— Ја не знам, рече она.

— Ви не знате? Зар примате посете и таквих особа, чија вам имена нису позната?

Она је одговарала промукло, као да су јој грчеви стезали грљан — али без запињања, не мучећи се много с речима, пре са нервозном пренадраженошћу, али јасно и одређено, да се човек морао чудити, кад помисли на одсуство духа, у којем се она још пре неколико минута налазила.

— Било је око девет сахати с вечера, кад је zazвонило. Отворила сам. Неко се представио и хтео са мном да говори. Ја сам мислила, да је позоришни агенат или директор из провинције; — јер се старам да нађем ангажман. На то сам онога господина одвела у моју собу. Он се посадио тамо у наслоњачу... и онда...

Она прекиде. Било је, као да је грч опет спопао, као да је хтела да ћути, не могући да издржи ћутање.

Па? молим, даље! рече полицијски комесар, посматрајући је оштрије.

— Онда... и... онда, — отпоче она опет, пошто је од једног последњег грчевитог напада готово била савладана, — онда не знам, шта се са мном десило, каква ми је мисао пролетела кроз главу; али сам обишла иза столице, на којој је он седео, као да сам хтела да одем вратима и да се закључам... затим... сам дохватила некакав мач... пришла сам томе човеку и... пробола сам га.

— Шта? Ви? Ви... сте убица? изненади се полицијски комесар.

— Да! ја сам убица! ја! понављала је она енергично, као да јој до тога нарочито стало, да утврди веровање у њено злочинство.

— Тако без икаквог повода не убија се човек, кога не познајемо! Шта вас је гонило, да га прободете?

— Нисам могла друкчије. Нешто ме је дражило да то учиним, и то дражење је било у мени јаче од разума.

Комесар је прво погледа зачуђено, као да има посла са душевно оболелом особом; а затим рече:

— Та ви сте морали начинити прво план! Како сте дошли до овога мача? Откуда вам он? Је ли то била ваша својина? Да ли се увек налазио овде у салону?

— Не! нисам га овде никад видела. Кад сам зашла за столицу, отклопила сам кутију, што је сад тамо на столу... некакав се предмет унутра засијао... оружје... је сам зграбила и... ударила... ударила...

Моклер паде уназад на столицу, на којој је малочас седела; али је све чинило такав утисак, као да су јој ужасна признања прибавила олакшање; њене притиснуте груди дахнуше слободније; образи јој се поново обојише; поглед јој изгубио укоченост. Исто тако је изгледало као да ју је њена околина стала поново занимати, управо онако, као што се дешава с неким, који се после дуга сна враћа у стварност.

— Ја нисам ту девојку, — рече лекар полако комесару, — губио из очију, док сте се ви с њоме заимали и не верујем, да је при чистој свести... али сасвим сигурно се не налази у потпуној власти својих душевних моћи.

— И ја сам у први мах исто тако мислио, — одговори комесар, — али њени су одговори тако јасни, тако тачни... и какав би је разлог руководио, да се сама окривљује за такво

дело?... Истражни ће судија, — додаде — расветлити ту тајну; а ја се морам постарати, да констатујем личност убијенога.

Он претури све по одећу покојниковом у нади, да ће нешто наћи, што би могло прибавити обавештења. У први мах не нађе ништа, нити новчаник, нити бележницу нити, уопште, ма парче хартије. Али кад је још једном завукао руку у прслук, извуче једно изгужвано писмо, које се налазило у оцепљеном завоју.

На завоју је стајало:

„Господину Шарлу де Живреју, предати у његовој кући. Парк Монсо“

— Шарл де Живреј, понови комесар, — мени се чини, господине докторе, обрати се он лекару, да ми ово име није непознато.

— Одиста не, одговори овај, — господин де Живреј се оженио јединицом Ђерком великога индустријалца Лорантеја, онога десетоструког милиунара, који је умро пре неколико недеља.

— То би онда, дакле, било име убијеног човека, уз опет реч комесар, — судећи бар по адреси у његовоме цепу нађе-нога писма...

И он разви писмо:

„Поштовани господине!“ стаде комесар читати. „Веле, да сте исто тако добри и племенити, као што сте и богати... Немојте се чудити што се у моме ужасном положају, који ме спречава да излазим и радим, вама обраћам! Ако би хтели да будете тако добри, да ме посетите, ја бих вам исповедила своје јаде и открила патње своје — ах? а ви — ви би се сигурно сажалили на мене, па би ми помогли! Ја ћу од данас свако вече на вас чекати, као што се чека на свога искупитеља.“

Са пуно преданости ваша

Берта Моклер;

Ри Вланш Бр...

Кад је комесар прочитао писмо, приђе опет госпођици Моклеровој.

— Ви тврдите да не познајете своју жртву? упита је без околишења, а ипак сте му писали?

Ја? писала? томе човеку? Не! никада!

— Али ово је ваш рукопис? упита је, показујући јој писмо. Она погледа хартију и одговори:

— Да! то јесте мој рукопис... и моја хартија... и мој потпис...

— Па ето видите! и опет хоћете да одричете?

— Кунем вам се, господине, — рече она свечано — ја не могу да се сетим, да сам написала то писмо.

— Али оно је ваше, јер ви признајете свој рукопис... А оно, што стоји у писму, је ли истина?

Дрхћући целим телом, прочитала је писмо и рече:

— Оно садржи понешто, што је истинито; али и таквих ствари, које не постоје. Ја јесам у невољи, сама сам у животу, — али нисам болесна. Могу да радим, могу да излазим... па онда — ја нисам никога молила за помоћ...

Навикнут на лаж и притворство, полицијски комесар није знао шта да мисли у овом случају и како да се овде понаша: девојка се са много мање енергије бранила, него што је сама себе оптуживала; поглед њених очију био је јасан, провидан, њен глас природан; тон, којим је говорила, издавао је само отвореност.

Али једно ново откриће порушило је добар утисак, који је на њега учинила девојка. Полицијски инспектор приђе му, одведе га на страну и рече:

— Господине комесару, ја сам претражио стан, нарочито спаваћу собу. Један ми је јастук изгледао сумњив. На једном је ћошку био шав распаран; разгледао сам јастук и нашао сам у перју овај новчаник.

И он предаде комесару мали, елегантан портфељ од јухта. Комесар извуче једну гомилу банака и неколико посетница, на којима је било име господина Живреја.

— То даје овом догађају сасвим други изглед, шапну он, приђе Берти Моклер и изнесе јој пред очи новчаник.

— Овај вам је портфељчић познат? упита.

— Не, одговори она, пошто га је огледала, — нисам га никад видела.

— Одиста? Па ипак је овога тренутка нађен у вашем јастуку.

— У моме јастуку? Ја га нисам тамо оставила.

— Па је ли когод овде био?... Имате ли сакриваца? Ако их имате, именујте их!

— Ја немам никаквог сакривца, господине, рече она енергично, готове срдито, као оно првинут, кад ја сама себе оптуживала.

— Онда сте ви портфељ узели и сакрили. Друга претпоставка није никако могућа.

Он је сад видео само још голу истину: једнога је човека убила жена, која свој злочин признаје дрско, готово цинички, — после убиства извршена је крађа, коју би хтела скрити, коју одриче да би само изгледало, као да је убиство извршено у раздражењу или лудилу — из истог је разлога и одрицала да је писала писмо, које је нађено у џепу убијенога. Све му је сад било јасно; добар утисак, који је на њега учинило невини биће девојчино и отвореност њезина гласа, био је сада потпуно збрисан; он се чак није потрудио да нађе објашњење за ту околност, да је ова бедница, која је господина Живреја пробала и покрала, могла мирно седети у столицу њему преко пута и чекати, док правда спусти на њу своју неумитну руку.

„У последњем тренутку“, говорио је комесар за се, морале су је силе напустити. Често сам наилазио на људе, који су били умешни у комбинацији и смели у извођењу злочина, али су после извршеног злочина показивали дечје слабости, па, и ако се нису сами предавали правди, дали су се ухватити без икаква отпора.

III

Убиство у улици Бланш начинило је мању сензацију, него што се могло очекивати према великоме имању, које је убијени Живреј имао. Ко познаје Париз, лако ће наћи објашњења за такву незнатну меру учешћа; о томе се имању, на име, није никад много говорило, пошто се оно мање истицало при друштвеним свечаностима, него много више у разумном делењу милостиње, које је по правилу само изабраним особама било познато. Тако је дошло, да се свет мало по мало навикао на то, да равнодушно гледа на кћер и зета милионаревог, који су водили отмен али ограђен живот у своме дивном, за велику публику, затвореном дворцу. Миран, скоро манастирски живот у Лоренти—Живрејевој кући приписиван је обично дубокој брачној љубави, која је сама себи била довољна и није имала потребе за забаву и друштво; само је неколико особа, који су некада спадали у ужи круг породице, овда онда мислило, да је госпођица Лоренти била страшно заљубљена у једног помоћника свога оца, неког извесног Луја Шасена, и по свој прилици је само пуштајући вољу свога оца, пружио руку господину де Живреју, али је ипак остала верна својој млађаној љубави и сад живи у таквој повучености само зато, да би се могла топити у својим слатким успоменама.

Али за ово дело од стране суда постављени истражни судија водио је истрагу не распитујући о томе, да ли ће се парница развити до једног *cause célèbre* или не. Он је био човек старе школе, био је рутинер и методичар, али искусан стручњак, који је своје званичне дужности испуњавао строгом савесношћу. Зато је он стао испитивати и проучавати разноврсне околности, и поред признања Берте Моклерове, и поред њеном руком написаног писма и после убиства извршене крађе; зато је он, као пре њега и полицијски комесар, постављао себи питање, да ли је за убиство оптужена, кад је злочинство извршила, била при чистој свести или није, те је дошао до закључка, да се њено душевно стање мора лекарима прегледати.

Судско—лекарско мишљење гласило је, да је оптужена до душе веома раздражљива и у највишем степену нервозна, али је слободна сваке болести, услед које би се могла сматрати као неурачунљива. Судећи с те тачке гледишта, била је Берта Моклер одговорна за извршено убиство. Али колико се могла за њ учинити одговорном према казненом закону?

Она је још увек енергично порђавала тврђење, да нема сакривца. Али судија, коме је овако тврђење недостојало појмљиве основе, истраживаше, ко ли јој је могао помагати при спремању и извршењу злочина.

Девојка је исказала, да никада није имала посла са љубавницима, а за сумњу у тај исказ није било правога повода, пошто су многи непристрасни сведоци тврдили, да је она само веома ретко излазила и нити је код себе примала мушке посетите, нити је ноћивала ван куће. Јасни и одређени искази вра-

таркини, која би то најбоље морала знати, искључивали су неоспорно сваку сумњу. На саочењу је вратарка најзад признала, да је последњих недеља госпођици Молкер чешће долазио неки млад човек средње величине и доброга изгледа, — чији се опис не слаже са изгледом господина де Живреја, — и то последњи пут, како јој се чини, на сам дан пред убиством.

О овоме упитана, признаде оптужена без околишења, да је њу одиста више пута посетио неки позоришни агенат Бријар, који је, као што јој је причао био, организовао позоришне дружине, с њима путовао по унутрашњости, па и по туђини. Он јој је, ако би она одиста имала дара за позоришну, обећао и ангажман набавити. Она га је с тога пријатељски поздрављала и код њега узела часове. Он се веома задовољно изражавао, ма да је мислио, да она мора још прилежно да ради, и последњих је недеља више улога, у којима би она имала највише и најлакше успеха, с њоме прешао.

— Да ли вас је он, као што вратарка држи, — упита истражни судија — посетио истог дана кад и господин де Живреј?

— Јесте.

— Кад?

— У шест часова по подне.

— Је ли какву ролу с вама прелазио?

— Није, одговори она поцрвенивши.

(Наставиће се).

ИЗ СТРАНОГ СВЕТА

Хапшење Фалкаја. — У бр. 20. нашега листа од ове године донели смо распис пештанске полиције о проневери *Ладислава Фалкаја* бив. поштанског службеника од 40.000 круна. Том приликом пештанска полиција обратила се расписом свима полицијама и резултат њене хитрине крунисан је успехом. Из Њу-Јорка сада јављају, да је тамо Фалкај ухваћен и да је код њега нађено 36000 круна.

О детаљима, како му је траг ухваћен, доноси пештански полицијски „Централ-блат“ следеће: Фалкај за време док се налазио на европском континенту показивао је ванредну умешност и бистрину, да полицијску потеру избегне. Напротив, кад је стигао у Америку, мислио је да је сигуран и с тога није био онако обазрив као пре. Та безбрижност и сигурност бесумње је долазила отуда, што он није ни знао да између Аустро-Угарске и Сједињених Држава постоји уговор односно издавања криваца. Према свему изгледа да се Фалкај месецима носио мишљу да при првој згодној прилици дигне повећу суму и са женом и децом побегне у Америку. Кад је побегао полиција је извршила претрес у његовом стану и тамо нашла поред осталог и нека писма једног рођака Фалкајевог у Њу-Јорку, неког Волфганга Клајна, који је такође пре извесног времена побегао у Америку, да би избегао казну на коју га је пештански првостепени суд осудио.

Клајн је описивао живот у Америци ружичастим бојама. Новац — писао је он — лежи на улици и Фалкај са својом вредношћу и великом енергијом постао би за неколико година богат човек.

За будимпештанску полицију било је одмах несумњиво и јасно бегство Фалкајево; он је мора бити гледао да се докопа океана, те је с тога одмах телеграфисано у сва већа пристаништа да се пази на бегунца. То је у исти мах урађено и са полицијама на Истоку, у Београду, Софији, Солуну и Цариграду. Али Фалкај, као некадашњи жандарм, умео је врло вешто да се провуче и избегне из ока европске полиције и да срећно, жив и здрав стигне у Њу-јорк.

Као што је накнадно утврђено, Фалкај је, после посете код матере и шурака у Пати-у, којима је дао 1000 форината, отпутовао преко Ђура за Веч, где је под лажним именом отсео у једном хотелу у једном предграђу. Ту је браду скратио, а бакенбарте пустио да нарасту, те је на тај начин променио јако физиономију лица, тако да се подуже могао позабавити у Вечу, а да га полиција не позна.

Докле је тамо био, потражио је једног агента за исељавање у Америку, који се тајно бави продајом годишњих фалсификованих пасоша, које су исељеници дужни кад стигну у Америку да врате натраг, како би их и други могли употребити. И збиља,

Фалкају пође за руком да набави један такав пасош, који се потпуно подударао са његовим личним описом.

Из Беча је узео карту железничку за Роттердам, али на путу оставио је на једној споредној станици воз, да би траг завао и отпутовао другим возом за Бремен. И ту му је пошло за руком да превари полицију. Његовом превозу преко океана за Њу-Јорк није стајала никаква сметња на путу. И кад је стигао на америчко земљиште Фалкај је остао на миру. Сада је мислио да је потпуно сигуран, и учини прву глупост. Одседне је у један Hôtel Garni под својим рођеним именом, одакле се пресели у други хотел, који је држао неки Аустријанац. После неколико дана осећао се и ту неугодним и узме сталан месечни стан.

О своме доласку у Њу-Јорк јавио је Фалкај једном дописном картом своме шураку у Пати-у. Он је позивао родбину, да му ускоро дођу у Америку; разуме се, да су на прво место требали отпутовати за њим, његова жена и деца. Не знајући, да је шурак Фалкајев оних 1000 форината које им је оставио, овај предао одмах полицији, он је писао: „Новац за пут имате довољно“.

Другом дописном картом коју је Фалкај послао у Пешту под својим целим именом и тачном адресом стана, звао је Фалкај родбину да му што пре дође. Разуме се, да је ове карте добивала од централне поште редовно пештанска полиција која их је предавала истражном судији. Овај одмах похита и донесе решење о притвору Фалкајевом, које је преко Министарства правде и спољних послова послато телеграфским путем аустро-угарском генералном консулу у Њу-Јорк. Овај је одмах известио о свему њујоршку полицију, која ни часа није чинила већ је одмах притворила бегунца. По депеши, коју је послао Њу-јоршки аустро-угарски консул, код Фалкаја претресом је нађено у готовом новцу 36000 круна. Он је одмах признао дело, и показао се.

Аустро-Угарска влада дипломатским путем тражила је од Сједињених Држава експедицију Фалкајеву и повратак 36000 круна. Према томе губитак износи свега 4000 круна, што се има захвалити једино доброј и вешто организованој међународној полицији.

Како су наши читаоци упознати са овим делом из потернице, коју смо раније заједно са сликом Фалкајевом донели у овом листу, а ствар сама по себи долази у најинтересантније, гледаћемо да претрес овог дела бар у изводу, кад буде, донесемо у нашем листу.

Ко је ово? Хамбуршка полиција, потерницом од 3--VIII т. г. № 685. преко овд. немачког конзулата, послала нам је слику са описом ове индивидуе и молила да је дамо јавности ради проналаска индентичности његове.

Пре кратког времена ухваћен је на једној трци у моменту, кад је једном посетиоцу извадио из џепа новчаник са 60.000 марака. На испиту казао је да се зове Петар Морел, да је по занимању трговац, да је рођен 13 марта 1875. године у Бујенс-Ајросу и да је аргентински поданик, — док међутим у хотелу је био записан под сасвим другим именом. Приликом претреса, код њега је нађена: једна улазница за коцкарску салу у Монаку, три чека Лијонске кредитне банке у Монте-Карлу № А.

2053—55 и један златан сат, за који је доказано да је својина апотекара Шнилинда из Еберфелда и који је сигурно у путу оване из џепа извукао.

Самозвани Петар није никакo даo тачно обавештење о својој личности и својој народности, па зато хамбуршка полиција шиљући његову фотографију свима европским државама па и нама, моли да се пронађе које он и откуда је; тим пре што се мисли и верује да је овај још какив злочин негде извршио.

КЊИЖЕВНОСТ

Krankheit oder Verbrechen? Eine gemeinverständliche Darstellung des Geschlechtslebens, des Mordes, des Körperverletzung, Geisteskrankheiten, des Hypnotismus etc. in ihren Beziehungen zum Gesetz und zur öffentlichen Moral vor Dr. G. H. Berndt. — Leipzig, 1901.

У издању чувене лајпцишке књижаре Ернста Виста почело је излазити у свескама друго издање овог огромног дела Бернтова: *Болест или злочин?* То је опис полнога живота, убиства, повреда тела, душевних болести, хипнотизма итд. у односу према закону и јавном моралу. Дело од необичне вредности за сваког мислиоца а највише за сваког полицијског чиновника. Управо човек не зна шта је важније и интересантније кад га чита. За сада је изашло 40 свезака, а имаће још толико док се доврши. — Нека је ово дело топло препоручено свима оним, који владају немачким језиком, јер ће у њему наћи пуно поуке и практичних примера у вези са лепим илустрацијама које дело красе и чине га још разумљивијим и јаснијим.

— L.

ТРАЖИ СЕ

Вукомана Ђирковића, бив. опанчара из Рашке, који је, још пре два месеца напустио своју кућу и породицу, и за кога се сада не зна гди је, — тражи начелник среза студеничког актом Бр. 7551. Он има 31 год., високог је стаса, косе и бркова риђих, у оделу је сукненом. Пронађеног треба упутити поменутом среском начелнику или управи гр. Београда с позивом на акт Бр. 20348.

Арсу Стојановића, родом из села Момчилова у срезу добричког и бив. слугу Николе Машовића из истог места, тражи начелство округа топличког актом Бр. 6156. Арсо има 18 год., средњег је стаса, округлог лица, косе плаве, црномањаст је, по глави крастав; у оделу је сукненом. Пронађеног треба спровести поменутом начелству, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 20326.

Јелену Антић, бившу служавку, родом из Карловаца у Аустро-Угарској, која је до 23 пр. месеца служила у Крагујевцу па службу напустила и некуд побегла, тражи начелство округа крагујевачког актом Бр. 11999. Јелена има око 12 година, средњег је раста, црномањаста, има велике граорасте очи, у оделу је циданом. Пронађену треба спровести поменутом начелнику, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 20552.

Јакова Шерера, бив. пекара, родом из Делиблата у Аустро-Угарској, окривљеног због извесног казнивог дела, које је извршио у Аустро-Угарској, тражи управа града Београда актом Бр. 20646. Јаков има 53 год., средњег је стаса, дугуљастог лица, очију сивих, косе плаве, нос дугуљаста, достојан је. Пронађеног треба стражарно спровести управи.

Марка Шарчевића, лађара, родом из Нуштара у Срему, тражи управа града Београда актом Бр. 20647. У случају проналаска треба га стражарно спровести управи.

Василија Брадића, бив. механицију из Медвеђа, окривљеног због опасне крађе, тражи крушевачки првостепени суд актом Бр. 12268. Василије има 50 година, стаса је повисоког, сувољав је, црномањаст је уопште. Пронађеног треба стражарно спровести поменутом суду, или управи града Београда с позивом на акт Бр. 20572.

Велимира, сина Павла Пантелића из Дучановића, среза драгачевског, кога је нестало пре 15 дана тражи, начелник поменутог среза актом бр. 8487. Велимир има 16 година, средњег је раста, црномањаст, има велике, црне обрве и мала уста, у оделу је народном. Наређује се тражење. Пронађеног треба спровести или среском начелству или управи града Београда с позивом на акт бр. 20656.

Зигмунда Вијолу, родом из Сендрука у Аустро-Угарској, који је марта месеца тек године пуштен са осуде, на којој је био због опасне крађе, тражи управу града Београда актом Бр. 20101. Зигмунд има 33 године, омален је, дежмекаст, плав, има велике, смеђе бркове, по занимању је обућар; осуђен је био на две године робије због крађе новаца Ђоки Стојковићу, кафеџији код „Златног шарана“, овде у Београду. Пронађеног Зигмунда треба стражарно спровести Управи. Како се сазнаје, он је сада раденик лађарски у једној мађарској вароши дуж Дунава заједно са својим другом **Јованом Раутеком**, који је такође био осуђен због истог дела крађе новаца Ђоки Стојковићу, кафеџији.

Опширнији опис о крађи Зигмундовој и његовој дружини може се наћи у прошлогодишњем 12. броју „Полицијског Гласника“ на страни 96.

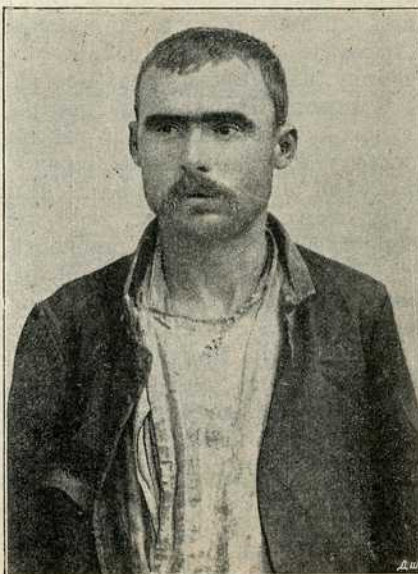

ПОТЕРА

Непознато лице, издајући се за „**Тодора Јовановића** из **Вел. Моштанице**“ дотерало је 30 пр. месеца два вола у Смедерево и продало их Динку Наумовићу, месару там. Ну када му је овај затражио билете од купљених волова, самозвани „Тодор“ побегао је, оставив волове. По опису Динковом, то је био средњовечан човек, плав у опште, бркова жутих, у оделу сукненом. Начелство округа смедеревског актом својим Бр. 7583, моли за тражење како овог, по свој прилици продавца, тако и сопственика напуштених волова, о којима сада оно начелство води старање. Акт управе града Београда Бр. 20323.

Ноћу, између 27—28 пр. месеца извршена је крађа ствари Науну И. Јанковићу, трговцу из Алексинца, и том приликом однето му: пар црног, салонског одела, 14 комада белих сервијета са монограмом „В. Ј.“, 20 пешкира, протканих са свилом, једну црну, свилену женску блузу, 12 мушких кошуља, 6 свилених женских марама, 6 шамија за везивање, једно ново вумено ћебе и неколико метара белих чипки. Начелство округа нишког актом Бр. 12230, моли све полицијске власти, да крадљивца са покрађом живо потраже. Акт управе града Београда Бр. 20325.

Јеврем Марковић, звани „**Ђопа**“, родом из Сибнице, среза космајског, извршио је једну крађу у Београду и побегао у унутрашњост. Он има 40 год., средњег је стаса, округла лица, косе и бркова смеђих. Јеврем је један од најстаријих и најопаснијих крадљиваца. Као такав, он је до сада три пута био осуђиван на робију све због опасних крађа. Што је веома интересно код овог крадљивца, то је, што се је, у последње време, отпочео привидно занимати прошњом, у ком се циљу прави сакатим, па чак и штаке носи. То само дотле, док не улочи прилику, да што придигне, а тада, у место сакатог просјака, постаје бесни звер, кога би најбржи хртови тешко могли стићи. Управа гр. Београда, која с Јевремом ратује има већ 20 година, позива све полицијске власти, да га у својим домаћима живо потраже и пронађеног њој стражарно спроведу.

Марку Читлучанину из Беоца и **Петру Кнежевићу** из Пазнице, среза студеничког, украдена су, ноћу између 20—21 пр. месеца два вола, који су били на паши у Копанику. Један од украдених волова длаке је жуте а други беле; оба, тек имају по 10 година и без роваха су. Начелник среза студеничког, актом својим од 30 пр. месеца Бр. 7564, моли за тражење крадљиваца и покрађе. Акт управе града Београда Бр. 20300.

Светозар Живковић, земљоделац из М. Сугубине, среза расинског, решењем крушевачког првостепеног суда од 1 тек. месеца Бр. 13807, стављен је под поротни суд и у притвор због опасне крађе. Он је у бегству, па с тога поменути суд моли све полицијске власти, да га у својим домаћима живо потраже, па пронађеног њему стражарно спроведу. Он има 26 година, омален је, плав, носав, у горњој вилицы има два зуба један преко другог. Акт управе града Београда Бр. 20573.

СКРЕТЕ СЕ ПАЖЊА

Личности, бив. осуђеници чија имена овде износимо, осуђени су судским пресудама на издржање полицијског надзора, ну како се не зна, где се они сада налазе, — то управа града Београда позива све полицијске власти, да их у својим домаћима потраже, па пронађене подвргну издржању надзора.

Те личности ове су:

Божидар Милојевић, месар. раденик родом из Паланке подлежи надзору до 23-VII-1902 год. **Велимир Ђорђевић**, б. практ. родом из Пожаревца подлежи надзору до 14-IV-1903 год. **Живко Игњатовић**, скитн. родом из Пећи (Ст. Србија), подлежи надзору до 22-II-1902 год. **Живко Николић**, скитн. родом из Аранђеловца подлежи надзору до 23-VII-1902 год. **Лазар Ђурђевић**, скитн. родом из Београда подлежи надзору до 22-II-1904 год. **Михаило Илић**, б. пиљар родом из Београда подлежи надзору до 3-II-1902 год. **Милосав Петровић**, скитн. родом из Крагујевца подлежи надзору до 7-X-1901 год. **Мирослав Стојановић**, скитница родом из Д. Милановца подлежи надзору до 27-IX-1901 год. **Радисав Марковић**, скитница родом из Аустро-угарске подлежи надзору до 22-II-1901 год. **Тома Илић**, раденик из Новог села (окр. нишки) подлежи надзору до 10-II-1902 год. **Тихомир Николић** б. кафеџ. родом из Београда подлежи надзору до 1-III-1902 год. **Тодор — Тојка Глигоријевић**, скитница из Београда подлежи надзору до 5-V-1904 год. **Светозар Јовичић** б. раденик из Београда подлежи надзору до 10-III-1902 год. **Петар Радојичић**, б. раденик родом из Београда подлежи надзору до 5-VIII-1902 год. **Јоксим Минић**, зидар-раденик из Крагујевца подлежи надзору до 9-VI-1902 год. **Живота Николић**, б. раденик из Аранђеловца подлежи надзору до 23-VII-1902 год.

УХВАЋЕН

Јован Јовановић, звани „**Туре**“, родом из Београда и **Карло Кеплер**, родом из Парабућа у Бачкој, чије смо потернице изнели у прошлом броју, ухваћени су по истима и спроведени коме треба.

Терлинден. — У бр. 19. нашега листа донели смо распис и слику банкара Терлиндена, који је проневерио и фалсификовао преко осам милиона марака акција разне вредности па онда побегао. Он је сад ухваћен у Милвоке-у у Сједињеним Државама Северне Америке. Код њега је нађено за сада само 25000 динара, које је Немачка преко свога посланства узабранила. Терлинден ће бити спроведен за Немачку, где ће му судови да суде. О начину како је ухваћен из Њу-Јорка телеграфишу страним листовима следеће:

— Пре неколико дана дошао је у мењачку радњу у Милвоке-у један Немац, који је тражио, да промени двадесет немачких златника. Сопственик радње, на несрећу његову, био је такође Немац и као такав, немачки почасни консуларни агент у Милвоке-у, **Мориц Беумбах**, који је већ имао у рукама потерницу Терлиндену, те упоредивши је, позна га с места.

Терлинден се није много опирао и признао је своја дела, те ће немачкој влади бити олакшана његова екстрадиција.

Ово је већ други случај у скоро да су фалсификатори и лопови одмах у Америци ухваћени — прво пештански поштански дефрандент **Фалкај**, па онда Терлинден. За лопове Америке није више сигурна.